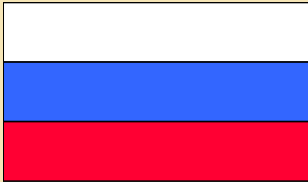

Clingendael
Netherlands Institute of International Relations

RUSLAND

Terug als supermacht?!

Dr. M. de Haas
Senior Research Associate

1

Waarom is Rusland van belang ?

- Omvangrijke bevolking...
- Groot land...
- Schat aan natuurlijke hulpbronnen...
- Kernwapens...
- Permanent lid VN Veiligheidsraad
- Instabiliteit of uiteenvallen van Rusland?
- Strategisch partnerschap met China?

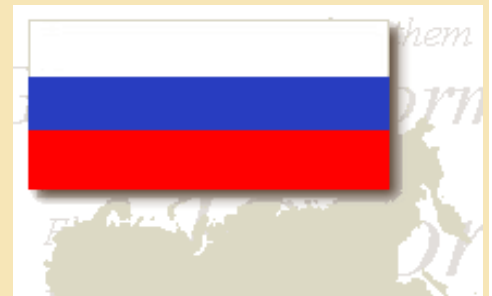

Inhoud

- **Status in statistieken**
- **Russische perceptie van veiligheid**
- **SWOT analyse van Rusland**
- **Beoordeling: Rusland terug als supermacht?**

Ruslands status in statistieken (1)

- **# 1 Grondgebied (#2 Canada; #3 USA; >500 x NL)**
- **# 9 Bevolking (#1 China; #2 India; #3 USA)**
 - sinds 1991 omlaag van 149 tot 143 mln; einde daling?
 - Redenen daling: lage geboorte (abortus); hoge sterfte: alcohol, drugs, HIV/AIDS, milieu, huisvesting, medische zorg, hartfalen
- **Levensverwachting: mannen 63 jr; vrouwen 75 jr (RF: 70/NL: 79)**
- **Zelfmoord: #2 Mannen; #6 vrouwen**
- **ca. 13% van de bevolking leeft in armoede**

Ruslands status in statistieken (2)

- **Economie:**
 - # 1 (of VS) Gas productie; # 1 gas reserves
 - # 2 Olie productie; # 8 olie reserves
 - # 9 Bruto Binnenlands Product (Nederland # 17)
 - # 17 Bruto Binnenlands Inkomen (Nederland # 13)
- **Militair:**
 - #3 Defensie-uitgaven: \$90 mld (2012 van \$40 in 2002 naar \$100 in 2015; USA #1, China #2, VK #4)
 - #2 Aantal militairen (1,5 mln; #1 China; #3 USA)
 - #2 Wapenexport (in 2005 nog #4, \$8 mld in 2012; #1 USA; #3 Frankrijk; #4 China)

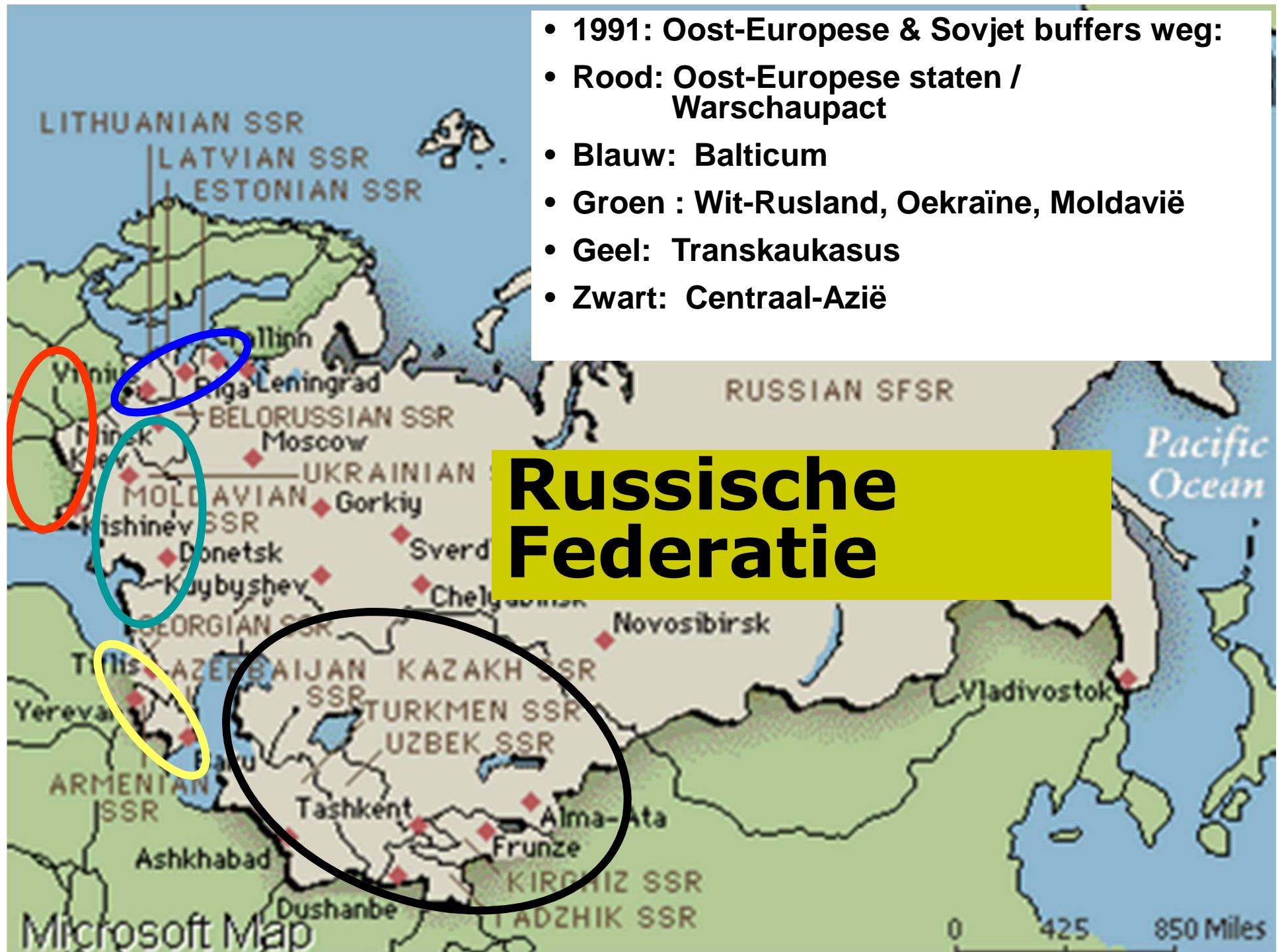
RUSSISCHE PERCEPTIE VAN VEILIGHEID

- Expansiefasen Russische Rijk:
- Rood: Kiev Rusland ca. 1200
- Blauw: Moskou Rusland, ca. 1600
- Groen : Expansie tot 1700
- Geel: Expansie met Kaukasus & CA tot 1880

- 1991: Oost-Europese & Sovjet buffers weg:
- Rood: Oost-Europese staten / Warschaupact
- Blauw: Balticum
- Groen : Wit-Rusland, Oekraïne, Moldavië
- Geel: Transkaukasus
- Zwart: Centraal-Azië

Russisch veiligheidsdenken (1)

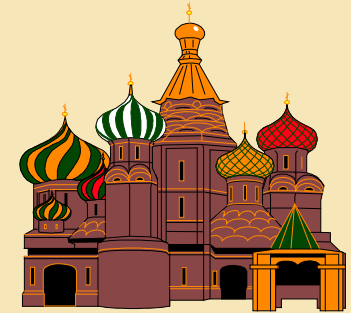
KENMERK

- **Angst voor het vreemde: omringd door vijanden**
- **Onverzadigbare zucht naar veiligheid: expansie en bufferzones**

BELEIDSCONSEQUENTIE

- **Nadruk op externe dreigingen in veiligheidsdocumenten**
- **Invloed op het GOS door energie & militaire samenwerking;
Bufferzones : CSTO; SCO**

Russisch veiligheidsdenken (2)

KENMERK

- **3e Rome: superioriteitsgevoel, messianisme en unieke status**
- **Geen democratische traditie maar dienstbaarheid aan de staat**

BELEIDSCONSEQUENTIE

- **Streven naar herstel van status van grote mogendheid/supermacht**
- **Poetins 'vertikal' beleid van gecentraliseerde macht**

Basis *intern* veiligheidsbeleid

- Huidige situatie in de Russische Federatie:
 - Controle van Partij en KGB verdwenen?
 - Poetins (FSB) veiligheidselite aan de macht
 - Vrijheden aan banden na ‘Nord-Ost’ en ‘Beslan’
 - Geen effectieve controle door Parlement
 - Grote invloed van President op het veiligheidsapparaat

Doeleinden (*extern*) buitenlands/veiligheidsbeleid (1)

- **Foreign Policy Concept (12 July 08):**
- **Russia is back as power; on equal level; and intends to influence international agenda**
- **Demands a new European security architecture (OSCE, NATO, CFE obsolete)**
- **Shift in emphasis from West to East:**
 - **Collective Security Treaty Organisation (CSTO)**
 - **Shanghai Cooperation Organisation (SCO)**
 - **Bilateral ties with China and India**

Doeleinden (extern) buitenlands/veiligheidsbeleid (2)

MEDVEDEV'S 5 FOREIGN POLICY PRINCIPLES (31 AUG 08):

- 1. Primacy of international law**
- 2. World should be multi-polar; not single-pole; no domination, such as by USA**
- 3. Russia has no intention of isolating itself, seeks friendly relations, also with the West**
- 4. *Protecting Russians wherever they may be, is priority.
Responds to any aggressive acts***
- 5. *Russia has privileged interests in certain regions***

Dualisme = basis van RF veiligheidsbeleid

PRO-WESTERSE KOERS:

- Acceptatie van post Koude Oorlog status van regionale mogendheid
- Internationale integratie & samenwerking met het Westen (EU; NAVO; OVSE, G-8, WTO)
- Nadruk op economisch instrument
- Akkoord met: NAVO-uitbreiding; einde ABM; US- NMD; Westerse troepen in Centraal Azië

KOERS VAN MACHT EN INVLOED:

- Wil erkenning als supermacht
- Sterke invloed op het GOS
- Nadruk op militair instrument & energie 'wapen': Gazprom
- Antiwesterse retoriek in veiligheidsdocumenten
- Focus van Europa naar Z.O. Azië
- Samenwerking met China , India, SCO en CSTO
- Relaties met 'paria's': Hamas, Iran Venezuela, Wit-Rusland, Cuba

SWOT analyse van Rusland

SWOT analyse van Rusland

- ❖ **SWOT: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats**
- ❖ **Niet allesomvattend maar tendensen**
- **PARAMETERS:**
 - **Sociaal: Leiderschap, politiek, veiligheid, democratie, vrijheden, welvaart, gezondheid, demografie**
 - **Economisch: ontwikkeling, groei, energiebronnen**
 - **Militair: vermogen, gevechtsgereedheid, wapenexport**
 - **Diplomatiek: allianties (GOS/CSTO/SCO), relaties (NAVO/EU)**

Strengths (1)

- **Grip op de macht: presidentswissel in 2008 en 2012**
- **Combinatie van militaire en energie machtsmiddelen**
- **Toepassing energiewapen: Oekraïne (dec 05); Georgië (nov 06); Wit-Rusland (dec 06); Estland (mei 07); Tsjechië (08); Oekraïne (08/09)**
- **Weigering EU Energiehandvest (0912: maar...Gazprom zaak)**
- **Alles ondergeschikt: Parlement (0912: Goedkov; Demonstraties), Rechtspraak (Pussy/Yukos), Media, NGO's ('Spy Law'; 'Treason Law'; USAID & RFE weg), Internet; Kerk**
- **Economische groei (BNP 2012: +2,2%)**
- **Bloeiende wapenexport**

Strengths (2)

- **Één van de grootste krijgsmachten ter wereld**
- **Machtsministeries met nog eens ca. 400.000 militairen**
- **Assertieve houding jegens NAVO en VS (o.a. tegen BMD)**
- **Verslaan van het Georgische leger in augustus 2008**
- **Terugdrijven van Westerse invloed in Centraal Azië middels de *Shanghai Cooperation Organisation* (SCO) en de *Collective Security Treaty Organisation* (CSTO)**
- **Geïntensiveerde militaire samenwerking in CSTO en SCO en bilateraal met China en India**

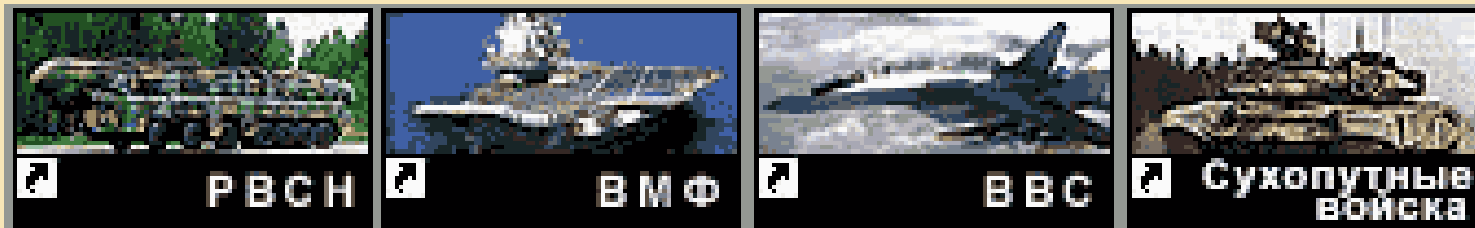
Weaknesses (1)

- **Oneindig conflict in Tsjetsjenië**
- **Anarchie Noord-Kaukasus: achilleshiel (Dagestan 0812: 103x)**
- **Binnenlandse sociale problematiek: gezondheid(szorg), armoede, huisvesting, onderwijs, demografie**
- **Economische groei vermindert evenals wapenexport**
- **Economie kwetsbaar >> eenzijdig gericht op energie:**
 - **Kredietcrisis & vraagdaling olie/gas >> BNP groei nu 2,2% naar 1,3 in 2015**
 - **Olie/gasprijs kan wederom omlaag vallen**
 - **Verlies van opgebouwde reserves (nov 2008: \$150 van de \$600 mld)**
 - **Kapitaalvlucht: in 2011 op één na grootste sinds einde USSR**

Weaknesses (2)

- **Problemen in de strijdkrachten:**
 - Legertop nog steeds (deels) gericht op grootschalig conflict
 - Traditionele problemen krijgsmacht gecontinueerd: ontgroening, slecht salaris, huizen, corruptie, weinig high-tech; lage wapenproductie
 - Te weinig dienstplichtigen (bevolkingsdaling), weinig animo voor beroeps
 - Overwinning op Georgië dankzij omvang niet door hightech
 - Modernisering/herbewapening kent veel problemen
- **Alliantie met paria's als Iran, Syrië, Hamas, Nicaragua, Venezuela, en Cuba kan leiden tot internationaal isolement**

Opportunities (1)

- **Benadruk sociaaleconomische ontwikkeling van Tsjetsjenië, Noord-Kaukasus en Rusland in zijn geheel**
- **Verzoek internationale organisaties en NGO's om sociaaleconomische ontwikkeling te ondersteunen**
- **Zoek een politieke oplossing van Tsjetsjenië samen met het verzet, in plaats van geweld en onderdrukking**
- **Diversifieer de op energiebronnen gefixeerde economie**

Opportunities (2)

- **Intern democratiseren - bevordert niet alleen mensenrechten/welzijn maar ook welvaart**
- **Radicaal en werkelijke hervormen van het leger ten behoeve van moderne oorlogvoering en dreigingen**
- **Veiligheidsdocumenten ontdoen van anti-Westerse retoriek teneinde de relaties te verbeteren**
- **Verdiepte interoperabiliteit met NAVO als CSBM vergroot Ruslands invloed op Westers veiligheidsbeleid**

Threats (1)

- **Eenzijdige militaire oplossing van Tsjetsjenië en Noord-Kaukasus bevordert islamitisch extremisme en ondermijnt federaal gezag over deze strategische regio**
- **Lage bevolkingsdichtheid en illegale toestroom van Chinezen in Verre Oosten kan RF regio doen afscheiden**
- **Toenadering tot paria's kan (economische) samenwerking met Westen verslechteren**

Threats (2)

- **Sociale neergang >> vermindering economische groei**
- **(Mogelijke) gevolgen financiële crisis:**
 - **Sociale onrust (stakingen, demonstraties)**
 - **Ongenoegen met duïmviraat versterkt politiek verzet**
- **China's (en India's) opkomst als economische en militaire macht kan bedreigend zijn voor Ruslands invloed in Centraal Azië en zijn internationale positie**

Beoordeling

МИНИСТЕРСТВО ОБОРОНЫ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Rusland terug als supermacht?

VOORWAARDEN

Intern politiek/Sociaal:

- Stabilisering van de Noordkaukasische achilleshiel
- Verbetering sociaaleconomische omstandigheden

Economisch:

- Diversificatie en structurele groei van de economie
- Reëel lid van de G-8 als economische mogendheid

Militair:

- Radicale modernisering leger: materieel & concepten
- Leger inzetbaar als snel inzetbare expeditionaire macht

vragen?

27